

Bachelorgradsoppgave

Risikofylt lek

”Hvordan ivaretar pedagogisk leder de positive aspektene med risikofylt lek på en trygg måte for barna i barnehagen?”

Risky play

“How can the educational supervisor safely ensure the positive aspects of risks in playing for the children in the kindergarten?”

Mats Kjærstad

BLU360

Bachelorgradsoppgave i førskolelærerutdanning

Lærerutdanning
Høgskolen i Nord-Trøndelag - 2015

HINT

Forord

Gjennom mine tre år på HiNT har jeg lært mye, og i praksis har jeg blitt bedre kjent med temaet risikofylt lek. Dette var noe jeg synes var veldig spennende og ønsket å lære mere om, men også skape en større bevissthet rundt risikofylt lek.

Jeg vil takke HiNT for en god og spennende utdanning, og veilederen min Anne Lise Sandnes Voll, som har støttet meg og veiledet meg gjennom bachelor perioden. Jeg vil takke min tålmodige og hjelpsomme samboer, som har støttet meg og oppmuntret meg til videre arbeid med oppgaven.

Sammendrag

Tema

Denne bacheloroppgaven skal sette et lys på de positive aspektene ved den risikofylte uteleken i barnehagen, og hvordan pedagogisk leder på best mulig måte kan ivareta tryggheten underveis. Oppgaven er oppdelt i fire kategorier som er relevant for tema og belysning av problemstillingen, de er som følger: Risikofylt lek, uteområdet, pedagogisk leder og trygghet.

Problemstilling

” Hvordan ivaretar pedagogisk leder de positive aspektene med risikofylt lek på en trygg måte for barna i barnehagen?”

Metode

Det er en kvalitativ studie, hvor det blir brukt semistrukturert intervju som metode for å innhente informasjon fra to pedagogiske ledere og deres erfaringer rundt risikofylt lek.

Resultat

Informantene forteller om viktigheten av voksentetthet, tilstedeværelse og trygg base. De legger vekt på at høy kompetanse rundt temaet risikofylt lek, bidrar til at leken skjer på en trygg måte. De forteller at uteområdet er avgjørende for hvordan den risikofylte leken utfolder seg.

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	4
1.1 Problemstilling	5
1.2 Avgrensning	5
1.3 Disposisjonen	5
2.0 Teori	6
2.1 Risikofylt lek	6
2.2 Positive aspekter ved risikofylt lek	7
2.4 Uteområdet i barnehagen	10
2.5 Pedagogisk leder	11
2.6 Trygghet	12
3.0 Metode	14
3.1 Utvalg	14
3.2 Kvalitativ metode	14
3.2.1 Intervju	14
3.2.2 Pragmatisk tilnærming	15
3.3 Etske hensyn	15
3.4 Analyse av datamateriell	15
4.0 resultat	16
4.1 Risikofylt lek	16
4.2 Barnehagens uteområde	17
4.3 Pedagogisk leder	17
4.4 Trygghet	18
4.5 Variasjoner i intervjuene	19
4.6 Oppsummering av mine funn	19
5.0 diskusjon	20
5.1 Risikofylt lek	20
5.2 Barnehagens uteområde	21
5.3 Pedagogisk leder	22
5.4 Trygghet	22
5.5 Metodediskusjon	23
6.0 konklusjon	24
7.0 Litteratur	25
8.0 Vedlegg	26
8.1 Intervjuguide	26

1.0 INNLEDNING

Denne forskningsbaserte bacheloroppgaven skal se nærmere på barnas utbytte av risikofylt lek, og hvordan pedagogisk leder ivaretar barnas trygghet under leken.

Ellen Beate Hansen Sandseter har skrevet mye i norske lærebøker og utalt seg i media om temaet, samt gitt ut flere artikler og bøker. Hun er derfor en stor del av denne oppgaven. Jeg er klar over at hun er sekundærkilde og at hennes uttalelser er basert på mange internasjonale forskningsartikler, men jeg har valgt å bruke henne som kilde i oppgaven.

De fleste teoretikerne som Sandseter viser til er svært positive til risikofylt lek og mener nytteverdien er større enn risikoen som følger med. De kommer også innom de samme emnene rundt risikofylt lek. Hva barnet kan lære av risikofylt lek, tryggheten rundt leken, uteområdet og voksnes holdninger til leken (Sandseter, i Kvello, 2013).

Bakgrunnen for valget av risikofylt lek som tema for denne oppgaven kommer først og fremst av den store samfunnsaktualiteten, i media de siste årene har vi stadig sett saker om ulykker og skader i barnehagen og man kan se en økende hysteri rundt temaet. Professor Gunnar Breivik sier noe om at barns hverdag er preget av overbeskyttelse og gjennom spenningsfylte aktiviteter kan barnet lære å mestre farene i livet (Breivik 2001).

Mine praksiserfaringer rundt risikofylt lek og min interesse for fagområdet ”Kropp, bevegelse og helse” har også medvirket til valg av tema for denne bacheloroppgaven.

Mitt formål med oppgaven er en blanding av ufarliggjøring og kompetanseheving rundt risikofylt lek i barnehagen. Jeg vil gjennom oppgaven belyse det positive med risikofylt lek og hva barnet kan lære av leken istedenfor det negative som eventuelle skader. Oppgaven inneholder intervju med to pedagogiske ledere som kommer med deres mening rundt risikofylt lek i barnehagen.

1.1 Problemstilling

Problemstillingen lyder som følgende *”Hvordan ivaretar pedagogisk leder de positive aspektene med risikofylt lek på en trygg måte for barna i barnehagen?”*

1.2 Avgrensning

Jeg har valgt fire kategorier som viser til min tolkning av oppgaven. 1. Risikofylt lek, 2. Barnehagens uteområde, 3. Pedagogisk leder og 4. Trygghet. Disse fire kategoriene er valgt for å belyse problemstillingen. Hovedfokuset i denne oppgaven vil være de positive aspektene ved risikofylt lek og hvordan ivareta risikofylt lek på en trygg måte. Det er avgrenset til lek kun i uteområdet fordi jeg ser på dette som den arenaen som byr på mest risiko. Fokuset vil være på den pedagogiske lederens rolle for å ivareta tryggheter ved den risikofylte leken, og dermed vil fokuset i denne oppgaven ikke være på de andre ansatte i barnehagen.

1.3 Disposisjonen

Denne bacheloroppgaven er oppdelt i seks hovedkapittel, med flere underkapittel som beskriver nærmere hva oppgaven handler om.

Kapittel 1 beskriver valg av tema, målet med oppgaven, problemstillingen, avgrensningen og hvordan oppgaven er lagt opp.

Kapittel 2 er teori som er relevant opp mot problemstillingen som er valgt. I dette kapitlet kommer teori på fire underkategorier. 1. Risikofylt lek, 2. Uteområdet i barnehagen, 3.

Pedagogisk leder og 4. Trygghet.

Kapittel 3 viser metoden som er brukt for valg av intervjuobjekter, innsamling av data og begrunnelse for valg av metode. Videre i kapitlet kommer hvilken tilnærming som er brukt i intervjuet, hvilke etiske hensyn som er tatt for å ivareta anonymiteten og hvordan analysen av resultatet skal foregå.

I kapittel 4 kommer resultat av intervjuene.

I kapittel 5 skal resultatene av intervjuene drøftes opp mot teorien som er funnet på temaet.

Kapittel 6 inneholder konklusjon og svar på problemstillingen.

2.0 TEORI

2.1 Risikofylt lek

”Den overordnede definisjonen på risikofylt lek har gjennom dette blitt formulert som spennende og utfordrende lek som innebærer risiko for fysisk skade.” (Sandseter 2007b, i Sandseter, i Kvello 2013 s.180)

Fromberg og Bergen (2006) sier at det er vanskelig å definere hva risikofylt lek er, på grunn av lekens funksjoner og form i ulike settinger. Leken skifter mellom ulike individer i ulike aldersgrupper, og i ulike kulturer. Fellestrekkene er at dette er lek som utfordrer barnet og gir et skrekkblandet fryd. Barnet sier ofte at det kiler i magen (Fromberg & Bergen 2006, i Sandseter, i Wilhelmsen & Holthe 2013 s.165).

”There is no such thing as safe...Risk can never be reduced to zero.”(British Medical Association Guide 1987, Gjengitt i Boyesen 1997 s. 52)

Risikofylt lek er barnets måte til å utforske seg selv og omgivelsene med kroppen sin. Barna tester ut sine egne grenser med å utforske gjennom leken, men den risikofylte leken kan resultere i en økt fare for å skade seg fysisk. Risikofylt lek er noe som oftest oppstår av seg selv i barnas frilek utendørs. Det kan være noe helt nytt og ukjent for barnet. Ofte er det følelsene som kommer av risikofylt lek som motiverer barna til utfordre seg i fysisk kroppslig lek. Hvis opplevelsen er positiv vil barnet oppleve mestringsfølelse og vil gjerne fortsette å utfordre seg selv. Det er viktig å vite at barn har individuelle ulikheter når det kommer til risikofylt lek. Noen barn vil oppleve mer risiko i leken på grunn av egne interesser i leken (Sandseter & Jensen 2014).

I rammeplan 2011 under ”kropp, bevegelse og helse” påpeker de barnehagens rolle med å hjelpe barna til å få god selvtillit, gjennom å mestre fysiske utfordringer, ved at de får gode erfaringer gjennom variert og allsidig utfordring og ulike bevegelser.

For å nå disse målene må personalet i barnehagen tilrettelegge, og inspirere til utfordrende fysisk lek ut i fra barnets egne forutsetninger, og samtidig se barnet og gi bekræftende oppmuntring. For å kunne gjøre dette må barnehagens ansatte planlegge og legge fysisk til rette for en variert lek, hverdagen i barnehagen må være inspirerende for barnas fantasi,

skaperglede og utfoldelse i lek (Kunnskapsdepartementet 2011).

Ellen Sandseter kom i 2007 med seks ulike kategorier for utendørs risikofylt lek.

”Lek med stor høyde – fare for skade ved fall, som i klatring, hopping fra høyder, henge/sleng i høyder, balansere i høyde.

Lek med stor fart – ukontrollert fart og tempo der man kan treffe noe (eller andre), som i sykling i høy fart, aking, rutsjing, springing (ukontrollert)

Lek med farlige redskaper – som kan medføre skade, som øks, sag, kniv, hammer, tau.

Lek nær farlige elementer – Der man kan falle i eller inn i noe, som vann/sjø, bål, stup

Lek som innebærer kamp – Der barna kan skade hverandre, for eksempel i bryting, slåssing, fekting med stokker

Lek der barna kan gå seg bort – for eksempel i tilfeller der barne er uten oppsyn og ikke har gjerder, for eksempel i skog og lignende (Sandseter & Jensen 2014 s.14).

2.2 Positive aspekter ved risikofylt lek

Barn bruker kroppen sin til å lære med, og de kan lære mye av risikofylt lek. De trenger utfordringer for å kjenne på sine grenser, følelser og mestringsfølelse. Sandseter sier at gjennom risikofylt lek får barn mulighet til å møte, utforske og beherske fysiske utfordringer gjennom leken. Barna blir utfordret både mentalt og fysisk. Noe som kan resultere i at barnet for bedre fysikk og en økt tro på seg selv, samt økt mestringsfølelse. Barna vil gjennom dette få troen på egen mestring, selvoppfatning og selvtillit (Sandseter, i Wilhelmsen & Holthe 2010 s. 167).

2.3.1 Motorisk utvikling

Barn i fysisk aktivitet tilegner seg kunnskap, men søker også utfordringer. Disse utfordringene er med på å påvirke deres motoriske utvikling. Slike utfordringer kan være at barnet klatrer i et tre, rutsjer i sklia, hopper ned fra et tre og fekter med pinner. Barnet vil stadig videreutvikle leken for leken utfordrer kroppen og følelsene barnet har til seg selv (Sandseter, i Kvello 2013).

”Barna søker de utfordringer som gir mestring. De trener hele tiden på å mestre grunnleggende ferdigheter.” (Fjørtoft 2000b s.20, Gjengitt i Sandseter, i Kvello 2013 s.184).

Gjennom klatring, hopping, skli i fart og lekeslåssing kan barnet tilegne seg bedre fysiske ferdigheter som økt muskelstyrke, utholdenhet og et sterkere skjelett (Bekoff & Byers 1981, Bjorklund & Pellegrini 2000, Byers & Walker 1995, Humphreys & Smith 1987, Pellegrini & Smith 1998, i Sandseter, i Kvello 2013).

Når barn leker med fart og høyde får de utfordringer og erfaring med rom-orienteringsevne. Deres evne til oppfatte former, størrelser, gjenstander i bevegelse og fart og kjenne deres egen kropp i bevegelse utvikles (Bjorklund & Pellegrini 2002, Fiskum 2004, Rakison 2005, i Sandseter, i Kvello 2013).

Barna blir bedre kjent med sine egen kropp gjennom lek. De lærer seg hvilke muligheter og begrensninger kroppen deres har og hva kroppen er i stand til å utføre (Sandseter, i Kvello 2013).

2.3.2 Sosial utvikling

Barn leker sammen, og i den risikofylte leken hjelper de hverandre til å mestre de forskjellige aktivitetene. Barn klatrer, sklir, hopper, aker, løper, utforsker og undrer seg sammen i den risikofylte leken. Barna lærer seg å samarbeide, fordele og delegere for å komme fram til beste løsning for den aktuelle leken (Sandseter i Kvello 2013 s. 185). Bryting, slåssing og fektning er noe som er populært blant gutter i barnehager og de kan lære nyttige sosiale egenskaper med denne formen for lek. De lærer seg ulike sosiale signaler og hvordan disse kan benyttes i et fellesskap. De oppfatter og behersker ulike sosiale rammer gjennom lek med jevnaldrende (Humphreys & Smith 1987, Pellegrini & Smith 1998, i Sandseter, i Kvello 2013). Gjennom den risikofylte leken mener teoretikeren Smith (1982) at barn tilegner seg ferdigheter som forhandling, lederskap, manipulering og endringskompetanse (Smith 1982, i

Sandseter, i Kvello 2013). Barna lærer om rollefordeling og blir enige innbyrdes om hvem som har overtaket, hvem som er underlegen. De måler krefter, tilpasser seg hverandre og får øvd seg på problemløsning med hverandre. Det viser seg at barn som får trening i kamp-leker i barnehagen ofte er flinkere til å justere sitt eget aggresjonsnivå, se andres aggresjonsnivå og tolke sosial signaler (Boulton og Smith 1994, 1996, Dodge mfl. 1990, i Sandseter, i Kvello 2013).

2.3.3 Kognitiv utvikling

Før barnet tar del i den risikofylte leken kan de være redde, det kan være ting barnet har lite eller ingen erfaring med som gjør at de verken vil utfordre seg selv eller være i nærheten av situasjonen. Gjennom den risikofylte leken vil barnet nærme seg sin egen frykt og lære å mestre leken innenfor deres egne trygge rammer (Aldis 1975, i Sandseter, i Kvello 2013). Mange har medfødte redsler for vann, separasjonsangst og høyder, dette kan overvinnes når barnet naturlig søker og utforsker for spenningens skyld, eller at barnet gjentatte ganger blir utfordret på området i trygge omgivelser sammen med en voksen (Buss 2004, Poulton & Menzies 2002a, 2002b, i Sandseter, i Kvello 2013). Man lærer at for eksempel at vann eller høyder ikke trenger å være så skummelt, men opplever redusert frykttfølelse og får en økt mestringsfølelse. Barnet blir tryggere på sine omgivelser og lærer de å kjenne, barnet klarer å skille mellom hva som er trygt og farlig (Bjorklund og Pellegrini 2002, Sandseter i Kvello 2013). Forskning viser at barn som har mestret disse utfordringene gjennom barndommen, senere i livet ikke har vannskrekk, separasjonsangst og høydeskrekk (Poulton, Davies, Menzies, Langley & Silva 1998, Poulton, Menzies, Craske, Langley & Silva 1999, Poulton, Milne, Craske & Menzies 2001, i Sandseter, i Kvello 2013).

2.3.4 Risikopersepsjon og risikomestring.

Risikopersepsjon sier noe om barnets evne til å tolke en risikofylt situasjon, når barnet mestrer en risikofylt situasjon gjennom lek, utvikler barnet sin evne til å forstå og tolke risikofylte situasjoner. Noe som gjør at barnet senere i livet reagerer raskere og er bedre rustet til å takle risiko. Barnet blir bedre til å vurdere og forstå risiko (Sandseter, i Kvello 2013).

Marit Boyesen (1997) mener at hvis barnet skal lære å mestre risikoene, må de få muligheten til å møte risikoene gjennom den risikofylte leken, mange voksne synes det er vanskelig å forholde seg til risikoen, men ved å nekte barna å ta del i den risikofylte leken, tar vi fra dem muligheten til å forstå og mestre risiko (Boyesen 1997, i Sandseter, i Kvello 2013).

Teoretikeren Aldis (1975) mener også at barna tilegner seg kunnskap om risikostyring gjennom risikofyllt lek som de tar med seg videre når de blir eldre (Aldis 1975, i Sandseter, i Kvello 2013).

Gjennom barnets nysgjerrighet og behov for spenning blir barna kjent med omgivelsene, samtidig som de får trent seg på styring av risikosituasjoner gjennom leken de tar del i (Adams 2001, Apter 2007, Gill 2007, Smith 1998, Sutton-Smith 1997, i Sandseter, i Kvello 2013).

2.4 Uteområdet i barnehagen

I begrepet uteområdet legger jeg alt som er innenfor barnehagens gjerder. Dette kan være eksisterende ting fra skrenter, trær, ulike underlag og lignende, men også det barnehagen har tilrettelagt gjennom lekeapparat og lekeplussutstyr.

En kan se på uteområdet som en stor og viktig del av uteleken i barnehagen. Sandseter sier at måten man utformer uteområdet i barnehagen på vil invitere til ulike utfordringer og risikoer gjennom sitt ulike innhold og mange elementer (Heft 1988, i Sandseter, i Kvello 2013).

Heft (1998) sier barn tolker uteområdet akkurat som vi voksne gjør. De oppfatter og tolker miljøets funksjoner, former eller farge. Alle barn tolker lekemiljøet ulikt, og deres tolkning avhenger barnets kroppsstørrelse, styrke, kunnskap og frykt eller lignende (Heft 1998, i Sandseter & Jensen 2014). Et tre som er blåst over ende inviterer noen barn til klatring, og til andre barn kan det være nok å krabbe under treet (Sandseter i Wilhelmsen & Holthe 2010).

Osnes, Skaug og Kaarby (2012) har kommet med en rekke eksempler på hvilke fordeler uteområdet har kontra inne området i en barnehage. Det er flere anledninger til plasskrevende lek som ballspill eller lignende. Barna har mindre restriksjoner å forholde seg til vilter lek, fart og spenning. Uteområdet innbyr ofte til mer variert og mangfoldig fysisk lek på grunn av størrelsen. Dette gir barn og voksne større mulighet for deltakelse innenfor kroppslig lek (Osner, Skaug og Kaarby 2012). Torbjørn Lundhaug (2013) sier mange uteområder i barnehager har blitt mer ensidig og kjedelig, og dette er noe som er med å påvirker barnas utfordringene opp mot risikofyllt lek (Lundhaug & Neegaard 2013).

En kan vise til naturen som det mest fordelaktige miljøet å la barnet utfordre seg i, naturen tilbyr sansemotoriske utfordringer og endeløse muligheter som ingen andre lekemiljøer tilbyr (Bagøien 1996, Sandseter i Kvello 2013).

2.5 Pedagogisk leder

Personalet må være tilgjengelige for barn ved å støtte, inspirere og oppmuntre barna i deres lek. Dette vil også danne grunnlag for å sikre at alle barn får gode erfaringer og en opplevelse av å mestre samspillet med andre barn i lek (Kunnskapsdepartementet 2011 s. 32).

Mange voksne i barnehagen burde være svaret på barnas muligheter til å arbeide med risikofylt lek, men har pedagogisk leder liten kompetanse og forståelse om temaet risikofylt lek, kan dette føre til en smitteeffekt ovenfor resten av personalet.

I barnehagen er det viktig at pedagogisk leder kan begrunne hvilket utbytte barnet kan tilegne seg gjennom utfordrende og risikofylt lek. Pedagogisk leder kan også være med å heve kompetansen til medarbeiderne gjennom veiledning (Lundhaug & Neegaard 2013).

Det er ofte de voksne som er med å setter begrensninger eller tilrettelegger for muligheter for risikofylt lek i barnehagen (Sandseter, i Kvello 2013). Frode Svane (1994) sier barnas mangfoldige muligheter i uteområdet krever pedagogisk leder vet hva barna bedriver og hva som kreves av den pedagogiske lederen. Noen ganger kan det være nok å holde øye med hva barna gjør i uteområdet, andre ganger kan det være en nødvendighet å være innenfor lytteavstand slik man konkret vet hva som foregår. Enkelte aktiviteter krever at voksne fysisk så nær at de kan reagere på situasjonen om noe skjer. Disse situasjonene kan være klatring i trær eller på lekeapparater eller lignende (Svane 1994).

Det er viktig at pedagogiske ledere som er villige til å la barna delta i risikofylt lek, reflekterer over sitt eget forhold til risiko og hvor sin egen grense for hva som er akseptabel risiko går (Sandseter, i Kvello 2013).

2.6 Trygghet

”Det finnes verken risikofri atferd eller en absolutt sikkerhet eller trygghet, og enhver vurdering av risiko vil være bundet av den gjeldende kontekst.” (Boyesen 1997 s. 35).

Frode Svane (1994) sier det er pedagogiske lederne på hver enkelt avdeling som skal lage regler om hva de synes er forsvarlig å gi barna lov til. Han mener det er opp til hver enkelt pedagogisk leder å finne ut hva som er forsvarlig for hver enkelt barnegruppe ut i fra barnehagens uteområde og de individuelle barna i barnegruppen, da han kjenner barna og uteområdet best (Svane 1994).

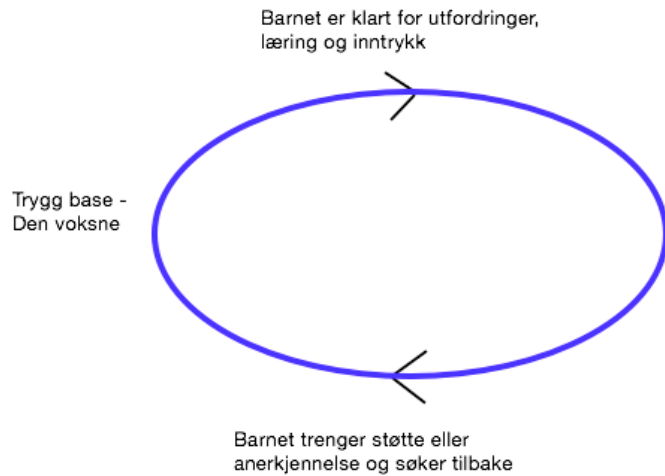
Sandseter sier en blanding mellom å observere og gripe inn i barnas risikofylt lek er det mest fornuftig (Sandseter, i Kvello 2013). Smith (1998) sier barn skal få utfordre seg selv i form av risikoer, men innenfor relativt trygge rammer (Smith 1998, i Sandseter, i Kvello 2013).

Med dette betyr det at pedagogisk leder må være tilstede i barns lek. Gjennom å være tilstede kan en se, støtte opp, hjelpe og anerkjenne hvert enkelt barn som tester ut risikoer i risikofylt lek (Sandseter, i Kvello 2013). Sandseter sier at når barna bruker kroppen sin til å erfare utfordringer blir sikkerheten og tryggheten i leken gradvis bedre i takt med at de mestrer utfordringene (Sandseter, i Wilhelmsen og Holthe 2010).

Barnehagen bør være imøtekommende for barnets behov og mestringsnivå, og la barnet finne sin egen akseptable risiko og erfaringer rundt risikofylt lek.

Det økende fokuset på sikkerheten fra voksne som skal være til at barnas sikkerhet blir bedre, men ofte er det bare med på å gi mindre muligheter for risikofylt lek og risikomestring (Kunnskapsdepartementet 2006).

Henrik Rosted Neegaard sier, der barnet opplever spenning, risiko og tester ut sine egne grenser må de ha en trygg base. En trygg base er en som ser barnet, anerkjenner barnets mestring, gir ros for mot eller innsatsen lagt ned i aktiviteten (Lunghaug & Neegaard 2013).

(Cooper, Hoffman, Marvin, Powell 2005, i Lundhaug & Neegaard 2013).

Den trygge basen må være tilstede, observant, "på", trygg, bevisst, ærlig, engasjert, har selvinnsikt og er interessert (Lundhaug & Neegaard 2013 s.18).

Pedagogisk leder kan være en slik trygg base for barnet og arbeidet til den trygge basen blir å lese barnet og det individuelle behovet barnet har (Lundhaug & Neegaard 2013).

3.0 METODE

Fremgangsmåten for å belyse problemstillingen til denne bacheloroppgaven er intervju av to pedagogiske ledere.

Hva legger pedagogene i begrepet risikofylt lek, hva mener de er positive sidene med risikofylt lek og hvordan opprettholde tryggheten rundt leken?

3.1 Utvalg

Jeg har valgt å intervju to pedagogiske ledere som jobber i to ulike barnehager. Begge jobber i hver sin private barnehage. Ved å velge ansatte fra to forskjellige barnehager får man et tydeligere bilde på forskjellene både i deres holdninger til risikofylt lek, da disse ofte blir påvirket av andre kolleger på arbeidsplassen, og erfaringer fra arbeidsplassen. Jeg valgte å intervju pedagogiske ledere fordi oppgaven har fokus på den pedagogiske lederens arbeid med å ivareta tryggheten ved risikofylt lek. Vil gjerne høre hva de pedagogiske lederne legger i begrepet risikofylt lek og hvilke tanker de har rundt den risikofylt leken.

3.2 Kvalitativ metode

Denne bacheloroppgaven er basert på en kvalitativ metode. Kvalitativ metode skal gi en innsikt i menneskers holdninger, uttalelser (skrift eller språk) eller handlinger. Ved hjelp av intervju som metode får forsker et innblikk i intervjuobjektets meninger og holdninger rundt en gitt situasjon (Bergsland & Jæger 2014). Denne metoden vil gi data fra to ulike personer som senere skal analyseres til bruk i bacheloroppgaven. Valget av denne metoden kommer av min forskerrolle og hva oppgaven skal gi svar på. Det blir naturlig å intervju personer som har jobbet i barnehage, høre deres erfaringer rundt emnet og deres perspektiv på saken. Feilkilden med denne metoden er at dataene baseres på bare to personers utsagn. Her skal intervjuobjektets ord, tekst og meninger bli innsamlet til data som igjen kan brukes til denne bacheloroppgaven.

3.2.1 Intervju

Jeg har valgt metoden semistrukturert intervju. Der forsker (jeg) og informanten (intervjuobjektet) prater løst om temaet som forskes på. Dette kan være gjennom en toveis samtale med hverandre. Det vil fortsatt være forsker som har ansvaret med å styre samtalen

gjennom hjelp av intervjuguiden som er ferdig på forhånd av intervjuet (Bergsland & Jæger 2014). Jeg har på forhånd klargjort en intervjuguide som begge intervjuobjektene har fått sett på før gjennomføringen av intervjuet. Intervjuet vil bli tatt opp med lydopptaker, dette gjør at forsker kan gå tilbake å høre akkurat hvordan intervjuobjektet svarte. Dette kan hindre mistolkninger og feiltolkning av intervjuobjektets utsagn.

3.2.2 Pragmatisk tilnærming

Går forsker ut med en induktiv tilnærming vil det si at man ikke har noe ensidig syn på saken, og tilnærmer seg temaet med åpent sinn. Det motsatte av induktiv er deduktiv, og med deduktiv tilnærming har forsker allerede skaffet seg påstander og teorier som ikke endres ved videre forskning på temaet (Postholm & Jacobsen 2011).

Tilnærmingen min ligger mellom disse to og heter for pragmatisk tilnærming. Jeg har mine antakelser for hvordan resultatet kan bli, men åpen for ny informasjon og teori som kan belyse temaet og problemstillingen min på andre måter enn først antatt.

3.3 Etiske hensyn

Jeg har valgt å skille mellom informant 1 (Han) og informant 2 (hun) på grunn av anonymiseringen. Begge er pedagogiske ledere, han og hun vil brukes for å få mer flyt i teksten. De transkriberte intervjuene vil ikke bli lagt ved i oppgaven, dette er ett bevisst valg for å bevare anonymiteten til informantene av denne bacheloroppgaven. Jeg kommer ikke til å nevne alder eller hvor lenge de enkelte har jobbet i barnehagen siden dette ikke er av noen betydning. Begge intervjuobjektene vet at dette er frivillig og de kan trekke seg fra intervjuet hvis det er ønskelig. Jeg har også valgt å bruke lydopptaker for å få fullt fokus på selve intervjuet underveis. Dette er på forhånd avtalt, og dette vil bli slettet etter bruk. Dette blir også gjort for å ivareta anonymiteten.

3.4 Analyse av datamateriell

Jeg tar opp intervjuene på lydopptaker noe som vil gjøre transkriberingen tydeligere til etterarbeidet av intervjuet. Fordelen med å ta opp intervjuet gir meg muligheten til å fokusere helt og holdent på intervjuobjektets svar og komme med eventuelle oppfølgingsspørsmål om nødvendig. Jeg har kategorisert spørsmålene under fire hovedpunkt med flere delspørsmål

under. Disse fire kategoriene er 1. Risikofylt lek, 2. Barnehagens uteområde, 3. Pedagogisk leder og 4. Trygghet. Noe som også går igjen i kapittel 2 som er teoridelen, dette blir gjort for å få en rød tråd gjennom oppgaven.

4.0 RESULTAT

I denne delen vil det trekkes fram ulike funn som kan være med å belyse problemstillingen min: *Hvordan ivaretar pedagogisk leder de positive aspektene med risikofylt lek på en trygg måte for barna i barnehagen?*

Jeg vil høre hvordan de to pedagogiske lederne stiller seg til risikofylt lek i barnehagen. Hvilke likheter eller ulikheter er det i hvordan barnehagene jobber med å ivareta risikofylt lek på en trygg måte for barna. Den informasjonen som er innhentet, men ikke er relevant for min oppgave kommer ikke til å bli tatt med i oppgaven. Ved slutten av analysen vil jeg komme med en oppsummering av intervjuene.

4.1 Risikofylt lek

- Hva legger du i begrepet risikofylt lek?
- Hva mener du er de positive aspektene ved risikofylt lek?

Informant 1: *”En lek som innebærer risiko for skade eller at det kan skje noe.”*

Han viser til positive fordeler, men trekker først og fremst fram at barna utfordrer seg selv og andre gjennom den risikofylte leken. Han sier barnas risikofylte lek kan ha en overføringsverdi til flere ting. Han nevner motorikk og språk, men også sosiale og kognitive er noe av de positive aspektene ved risikofylt lek. Han sier han ser en fordel med at de har risikofylt lek i barnehagen.

Informant 2: *”I hovedsak ser jeg på risikofylt lek som aktivitet hvor barns trygghet, sikkerhet og helse KAN være utsatt.”*

Hun sier den risikofylte leken er verdifull for barnet, både fysisk og psykisk utvikling. Hun sier barna får utfordringer på motorisk nivå. (Både grovmotorisk og finmotorisk.) Hun nevner også barna får utfordringer på å finne egne grenser og ferdigheter. Hun påpeker videre at gjennom risikofylt lek har barna mulighet til å bli kjent med seg selv og utvikle diverse ferdigheter.

4.2 Barnehagens uteområde

- På hvilke måter tilbyr uteområdet muligheter for risikofylt lek?
- Hvilke risikovurderinger er gjort i uteområdet av barnehagen for å bedre tryggheten til barna?

Informant 1: Informanten påpeker et veldig stort og variert uteområde. Han viser til trær og skog på framsiden, fotballbane, trær på baksiden av barnehagen, klatretårn, husker, labyrint og bakker. Han påpeker de er svært heldige med uteområdet som gir muligheter for mye variert aktiviteter. Han sier videre at barnehagestyrer har investert veldig mye i uteområdet.

Informant 2: *”Barnehagen vår er en bybarnehage hvor uteområdet er preget av lite kilder til risikofylt lek fra naturens side. Jeg skulle ønske vi hadde trær, berg og forskjellige typer underlag fra naturen, men området er dessverre preget av mye asfalt.”* Informanten påpeker videre at de har ulike lekeapparater som byr ulike høyder, sykler som kan gi stort fart og husker etc. Hun påpeker videre at barnehagen har regelmessig besøk av lekeplasskontrollører som er innom og inspirer uteområdet. *”Vi har daglig kontroll av uteområdet for blant annet skadelige gjenstander og skader på leker og lekeapparat.”* Hun sier at hun ikke har noe innblikk i hvordan planleggingen av uteområdet foregikk med tanke på sikkerheten.

4.3 Pedagogisk leder

- Hvordan forholder de andre i personalet seg til risikofylt lek?
- Er det pedagogisk leder som setter begrensninger/tilrettelegger for risikofylt lek?

Informant 1: Informanten sier han tror de fleste skjønner at risikofylt lek er bra vi har det og ungene bedriver det. *”Men at de har et sunt forhold til vårt ansvar, at vi skal legge til rette for tryggheten og der de ikke skal slå seg og ikke oppfordre utover barnas egen kompetanse.”*

Han påpeker videre HMS systemet som barnehagen forholder seg til. *”HMS systemet regulerer og kontrollerer regler, rutiner og alle slike ting.”* Der det er alle pedagogiske lederne i barnehagen pluss styrer og verneombudet som bestemmer hva som skal stå i HMS permen. Det er lederteamet som hovedsakelig bestemmer reglene og rutinene som blir satt i barnehagen.

Informant 2: Hun sier at barnehagen deres har mange unge ansatte som kanskje er med å preger grensesettingen og risikovurderingen i hverdagen. *”Det er stor variasjon i hvordan de ansatte forholder seg til risikofylt lek men alt i alt synes jeg vi gir rom for risikofylt lek.”* Hun sier de tar opp slike temaer på ulike arenaer. De snakker om risikofylt lek på pedagogiske ledermøter, avdelingsmøter og personalmøter, men til slutt er det pedagogisk leder som planlegger aktivitetene i et faglig perspektiv. Det er pedagogisk leder som tar med seg medarbeiderne i både planleggingen, utførelsen og alt som innebærer med det.

4.4 Trygghet

- Hva legger du bak begrepet trygghet i forhold til barns risikofylt lek?
- Hvilke sikkerhetstiltak har barnehagen innført for å unngå at barna skader seg i uteområdet?
- Uskrevne/nedskrevne regler rundt risikoer til barnas lek?
- Hvordan vil du ivareta den risikofylte leken, samtidig som tryggheten er ivaretatt?

Informant 1: *”Jeg tenker trygghet er noe som er grunnleggende for alle, både for oss og for barna uansett hvor vi er.”* Han sier videre dette gjelder også for barn i risikofylt lek og det er vi voksne som har ansvaret for at ungene skal være trygg og føle seg trygg. *”Hvis de føler seg trygg kan de begynne å utfordre seg selv til å gjøre ting og hvis vi kan være med å pushe dem litt med tryggheten i basen, det er det beste.”* Han kommer inn på HMS rutinene igjen. Hvis et barn skader seg så vet de akkurat hva de skal gjøre og hvordan vi skal reagere. Hvis et barn skader seg skriver de ned hvem som var der, hva gjorde barnet og hvorfor skjedde det. Videre i intervjuet sier informantent at han snakker fra sitt eget ståsted når han sier at han hjelper aldri barn klatre i trær. *”De som klarer å klatre opp faller ikke ned, men de som hjelpes opp har større sannsynlighet for å falle ned.* Han påpeker muligheten å veilede barna i stedet for hjelpe dem. *”De skal gjøre det selv og da lærer de seg det.”* For å ivareta den risikofylte leken, men samtidig klare å ivareta tryggheten til barna sier informantent at det handler om å være tilstede og i nærheten av leken. Enten det i leken sammen med barna eller i nærheten av dem. Slik at han kan se og passe på barna, men også passe på at rutiner og regler som er satt i HMS rutinene blir fulgt opp. Han fulgte også opp med at han var fornøyd med hvordan ting ble gjennomført nå og fortsette arbeidet i samme spor.

Informant 2:

”For å fremme trygghet i barnas risikofylte lek vil jeg si at de voksnes tilstedeværelse er alfa omega.” Hun sier at mye risikofylt lek kan ende fatalt hvis ikke risikoen er vurdert og

begrenset innenfor rimelighetens grenser. Hun sier at aktive voksne som vurderer leken ut i fra risikoen kan gi større rom for utfoldelse i risikofylt lek. Hun nevner tilstedeværelse og voksentetthet som en del av de viktigste sikkerhetstiltakene mot skader i uteområdet. *”For oss har det vært viktigst at de voksne er tilstede i leken og dekker uteområdets areal gjennom å spre seg og bistå med øyne, trygghet og sikkerhet.”* Hun nevner igjen barnehagens rutiner for å gå over uteområdet for gjenstander som kan være en risikofaktor. De har ingen konkrete regler nedskrevne regler, men de har rutiner for å forebygge mot for høy risiko på tur, i uteområdet, inne i barnehagen og risikovurderinger ved planlegging av ulike aktiviteter. *”Jeg vil ha nok voksne med forståelse for verdien av risikofylt lek, og personale som vurderer risikoen fortløpende i planlegging og gjennomføring av lek, aktivitet og tur.”*

4.5 Variasjoner i intervjuene

Lite variasjon mellom informantenes svar til spørsmålene som ble stilt. Intervjuene ble veldig korte i forhold til hva jeg på forhånd antok, men veldig konkrete svar. Begge informantene viste interesse for temaet. Informant 1 trekker inn HMS rutiner som en viktig del. Informant 2 nevner ikke noe om HMS, men bortsett fra dette kommer de innom mye av det samme punktene.

4.6 Oppsummering av mine funn

Mitt hovedfunn av intervjuene er at informantene er positive til risikofylt lek og begge mener den risikofylte leken har nytteverdi for barna. Informant 1 viser til et stort og utfordrende uteområde for barna som de kan utfolde seg i. Informant 2 skulle ønske uteområdet inviterte til mer risikofylt, begge mener uteområdet spiller en rolle for hvordan barna utfordrer seg selv.

Begge informantene trekker frem at de snakker om teamet risikofylt lek i pedagogisk ledermøter, avdelingsmøter og lignende. Informant 1 trekker frem gode HMS rutiner som en del av tryggheten rundt barna. Informant 2 sier voksentetthet og tilstedeværelse som de viktigste tiltakene for å opprettholde tryggheten til barna. Mitt hovedfunn av intervjuene er likheten mellom svarene fra informantene. De begge er opptatt av voksentetthet, tilstedeværelse under leken, veiledning, en god relasjon til barnet som skaper trygghet og viktigheten av risikofylt lek og dens positive aspekter for barnets utvikling. Begge informantene forstår at risikofylt lek gir barna erfaringer med å utfordre grenser og ferdigheter.

5.0 DISKUSJON

5.1 Risikofylt lek

”All menneskelig aktivitet innebærer risiko i en eller annen forstand, slik at den absolutte sikkerhet mot farer og skader er tilnærmet utopi (Hovden 1991, gjengitt i Boyesen 1997 s.64).

Sandseter (2007b) kommer med sin beskrivelse av risikofylt lek som en blanding mellom spennende og utfordrende lek, men samtidig kan innebære risiko for å fysisk skade seg (Sandseter, i Kvello 2013). Informantenes oppfatning og daglige erfaring med risikofylt lek samsvarer med Sandseters beskrivelse av risikofylt lek.

Informant 1: *”En lek som innebærer risiko for skade eller at det kan skje noe.”*

Informant 2: *”I hovedsak ser jeg på risikofylt lek som aktivitet hvor barns trygghet, sikkerhet og helse KAN være utsatt.”*

De trekker begge fram at dette er lek som utfordrer barna og fører med seg en vis spenning, men som kan føre til skader. Informantene har også stort fokus på de positive aspektene av den risikofylte leken.

Når informant 1 legger ut om positive aspekter nevner han motorisk, sosial og kognitiv utvikling. Der barn utfordrer seg selv og andre gjennom den typen leken. Informant 2 nevner fysisk utvikling, kognitiv utvikling, og nevner spesielt motorisk utvikling i form av fin og grovmotorikk. Hun sier videre barna tester sine grenser, men også ferdigheter. En kan tolke svarene til informantene slik at de vet risikofylt lek bidrar til flere aspekter i barnas utvikling. Sandseter sier mye om hvordan den risikofylte leken påvirker barns utvikling i form av motorisk, kognitiv og sosial utvikling (Sandseter, i Kvello 2013).

Boyesen påpeker viktigheten av å la barnet få lov til å utfolde seg i den risikofylte leken, blir barnet nektet å delta i risikofylt lek mister barnet mye viktig lærdom, både om sin egen kropp om mestring, men også forståelsen av risiko (Boyesen 1997, i Sandseter, i Kvello 2013).

Dette er noe informantene er svært beviste, og de ser viktigheten av å la barn delta i risikofylt lek. Dette viser samsvar mellom teorien om temaet og hva informantene sa i intervjuet.

Både teorien og informantene viser til at det er mange positive aspekter med risikofylt lek, og viktigheten av leken, men også tryggheten rundt leken, noe som er med på å belyse problemstillingen.

5.2 Barnehagens uteområde

Her snakket de to informantene om deres uteområdet og hvordan dette påvirket den risikofylte leken for barna i deres barnehage. Det kommer fram i intervjuene at de to informantene har veldig ulike uteområder å arbeide med. Informant 1 viser til trær, skog, bakker, disser, klatrestativ, ulike underlag, og fotballbane. Et stort uteområde som inviterer til ulike aktiviteter i barnehagen, han ser på dette som svært positivt, og ser fordelene uteområdet har på barnas mulighet for lek og utvikling.

Informant 2 sier deres barnehage har en del asfalt underlag, og hun kunne ønske de hadde et mer varierende uteområde gjennom ulike underlag, bakker og trær. Begge informantene viser til ulike uteområder, og forteller hvordan dette påvirker og inviterer til forskjellig risikofylt lek. Breivik sier at det har skjedd en endring i hvordan terrenget barna leker seg i er oppbygd, tidligere bestod uteområdene av bakker, trær, og forskjellig naturlig underlag. Nå leker barna på lekeplasser med lekestativer av stål og flate polstrede underlag. Han beskriver dette lekeområdet som kjedelig og mindre utfordrende enn det kupert landskapet barn lekte i tidligere. Han sier at dette har en konsekvens for barnets motoriske utvikling (Breivik 2001).

Bagøien sier at uteområdet er med å påvirker barns tilnærming til risikoer og utfordringer (Bagøien 1996, i Sandseter, i Kvello 2013).

Til tross for at mye av teorien sier at det naturlige underlaget er bedre egnet for barnas utvikling i leken ser vi at sikkerhetskyster har gjort noe med barnehagens fysiske uteområdet. Barnehagen har fått sikkerhetsforskrifter som de må forholde seg til for å sikre tryggere hverdag for barna i barnehagen. Disse tiltakene gjelder fallunderlag, sikkerhetssoner og lekeplassutstyr. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap sier at umulig å skape en lekeplass for barna helt uten skader. Poenget til DSB er å begrense og luke bort de alvorlige skadene, men skrubbsår eller blåmerker kan man regne med (Osnes, Skaug & Kaarby 2012). Informant 2 forteller at hennes barnehage er en bybarnehage med mye asfalt og lekestativer, uteområdet er preget av lite kilder til risikofylt lek fra naturens side.

Her ser vi at både informantene og teorien viser til hvordan uteområdet på forskjellig måte avgjør hvordan den risikofylte leken utfolder seg.

5.3 Pedagogisk leder

Det er de voksne, og i hovedsak pedagogisk leder som bestemmer rammene for leken i barnehagen, de setter grenser for hvordan barna kan utfolde seg i leken, og ikke minst bestemmer hvor stor risiko leken skal ha (Sandseter, i Kvello 2013).

Lundhaug og Neegaard sier at faren ved at pedagogisk leder har for lite kompetanse om risikofylt lek, er at dette kan påvirke de andre ansatte i barnehagen og deres holdninger til risikofylt lek. Dette kan føre til frykt blant de ansatte og at det blir mindre åpenhet for at barna får bedrive risikofylt lek (Lundhaug & Neegaard 2013).

Informant 2 sier det er variasjon mellom grensesettingen og risikovurderingen til de ansatte i barnehagen. Hun sier videre de snakker mye om temaet innad i møter. Informant 1 sier at de ansatte må ha et sunt forhold til deres ansvar, og ikke oppfordre barna til lek utenfor deres egne grenser. Han sier vi må legge til rette for tryggheten. I dette kommer han med eksempler i HMS rutine som gir rutiner og regler å forholde seg til for å alle i barnehagen.

Her ser vi at informantene ser viktigheten av god kompetanse og gode holdninger for at den risikofylte leken skal bli en trygg og naturlig del av barnehagehverdagen. De er bevisste i sin rolle overfor de andre ansatte og at deres holdninger påvirker sine kollegaer.

Dette kan igjen kobles opp mot Gunnar Breivik teori som sier barnehageansatte er mer bevisste på barnas trygghet skal ivaretas, på grunn av deres ansvar til å passe på andres barn i barnehagen (Breivik 2001). Vi ser at teorien og informantene peker på viktigheten av at pedagogisk leder har god kompetanse og gode holdninger knyttet til risikofylt lek som de deler med sine kollegaer. Lederrollen gjør at de kan være gode forbilder og gi veiledning, sette regler og rutiner for å heve kompetansen til sine kollegaer.

5.4 Trygghet

Tilstedeværelse og voksentetthet er noe begge informantene ser på som svært viktig for å skape trygghet rundt den risikofylte leken. Informant 1 forteller at det er viktig at barnet føler seg trygt, og at det er først når barnet føler trygghet det kan begynne og utfolde seg i den risikofylte leken. Lundhaug og Neegaard snakker om den ”trygge base”, hvis barnet føler trygg, ivaretatt og sett av den voksne, blir den voksne en trygg base, da tørr barnet slippe seg løs og utfordre seg selv og sine grenser. Barnet vet at han kan tilbakevende til den trygge basen og søke støtte og oppmuntring. Det er viktig at den pedagogiske lederen finner en balanse mellom når man skal utfordre barnet, og når man skal være den trygge basen og gi ros

og støtte (Lundhaug & Neegaard 2013). Informant 1 snakker også om den trygge base som et utgangspunkt for å skape trygghet i den risikofylte leken. Informant 2 forteller at det er viktig at pedagogisk leder er aktivt tilstede og fortløpende vurderer lekens risiko, slik at man kan gi større rom for utfoldelse i den risikofylte lek.

Sandseter forteller om balanse mellom å observere barnets lek og å gripe inn i den risikofylte leken. Når voksne er tilstede i barnas lek ved å støtte, veilede og anerkjenne barnet, kan barnet utfolde seg i den risikofylte leken på en trygg måte (Sandseter, i Kvello 2013). Sandseter viser til forskning som sier at når barna bruker kroppen sin til å erfare utfordringer blir sikkerheten og tryggheten i leken gradvis bedre (Sandseter 2000, i Wilhelmsen og Holthe 2010). Både informantene og teorien viser til viktigheten av den trygge base, den voksenes tilstedeværelse og voksentetthet for å skape trygge rammer rundt den risikofylte leken. Tillit og omsorg skaper trygghet for barnet og barnet vil da kunne utfordre seg selv i leken (Lundhaug & Neegaard 2013).

5.5 Metodediskusjon

I ettertid kommer det fram at flere svakheter ved metoden som er brukt i denne oppgaven. Man kan tenke seg at det kunne vært hensiktsmessig å intervjuere flere personer for å få et bredere resultat. Og kanskje da funnet noen pedagogiske ledere som har vært negativ eller skeptiske til risikofylt lek, det hadde vært interessant å finne ut hvor denne eventuelle negativiteten kommer fra. Det blir en svært positiv vinkling av saken når man har intervjuet to personer som er positive til risikofylt lek, noe som gjør drøftingen noe ensidig.

Til tross for dette føler jeg metoden belyser problemstillingen godt. Da det er de positive aspektene og trygghet som står i fokus.

6.0 KONKLUSJON

”Hvordan ivaretar pedagogisk leder de positive aspektene med risikofylt lek på en trygg måte for barna i barnehagen?”

I denne bacheloroppgaven har man gjennom resultatene fra intervjuene og teorien som er brukt kommet fram flere sentrale begrep innenfor risikofylt lek og trygghet. Disse begrepene er risikovurdering, mestring, grensesetting, voksentetthet, tilstedeværelse og trygg base. Gjennom teori og intervjuene har man funnet frem de positive aspektene ved risikofylt lek, som er med på å bidrar til barnets utvikling og læring. Barnet får en bedre forståelse av sin egen kropp, omgivelsene rundt seg og risiko. Barnet får en mestringsfølelse og en bedre evne til å vurdere risiko. Barnet tilegner seg også sosiale egenskaper, gjennom risikofylt lek sammen med andre barn.

Både teorien og informantene har forklart om viktigheten av at pedagogisk leder har god kompetanse opp mot risikofylt lek og er klar over hvilke positive aspekter leken fører med seg, de er viktige forbilder både for sine kollegaer og barna i barnehagen. Som ledere i barnehagen har de ett ansvar for å planlegge og tilrettelegge for risikofylt lek og deres kunnskap og holdninger bidrar til at leken foregår på en trygg måte.

Tryggheten skapes og ivaretas ved at barnet føler seg sett, anerkjent, veiledet og hørt. Den pedagogiske lederen skaper en relasjon til barnet og blir en trygg base som barnet kan søke støtte og veiledning fra. Den pedagogiske lederen er tilstede under leken, noe som skaper trygghet for barnet, men også sikrer at han kan gripe inn/ veilede hvis han vurderer at risikoen blir for stor.

Ved høy kompetanse om risikofylt lek hos den pedagogiske lederen, er det lettere å ivareta de positive aspektene ved risikofylt lek på en trygg måte.

7.0 LITTERATUR

Bergsland, M. D., & Jæger, H. (2014). *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. Oslo: Cappelen Damm AS.

Boyesen, M. (1997). *Den truende tryggheten; Barneulykker, foreldres forebygging og risikoopplevelse*. (Doktoravhandling, Norges Teknisk-naturvitenskaplige universitet i Trondheim). Trondheim. Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse, Institutt for sosiologi og statsvitenskap, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.

Breivik, G. (2001). *Sug i magen og livskvalitet*. Oslo: Tiden Norsk Forlag.

Kunnskapsdepartementet. (2011). *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Oslo: Fagbokforlaget.

Kunnskapsdepartementet. (2006). *Temahefte om natur og miljø*. Oslo.

Kvelling Ø. (Red). (2013). *Barnas barnehage 2: Barn i utvikling*. (2. utg). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

Lundhaug T. & Neegaard H.R. (2013) *Friluftsliv og uteliv i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Osnes, H., Skaug, H. N. & Kaarby, K. M. E. (2012) *Kropp, bevegelse og helse i barnehagen*. (2. Opplag). Oslo: Universitetsforlaget.

Postholm, M. B. & Jacobsen, D. I. (2011) *Læreren med forskerblick: innføring i vitenskapelig metode for lærerstudenter*. Kristiansand: Høyskoleforlaget AS.

Sandseter, E. B. & Jensen, J-O (Red). (2014). *Vilt og farlig - Om barns og unges bevegelseslek*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

Svane, F. (1994) *Sikkerhet og utfordringer i barnehagen*. Oslo: Pedagogisk forum.

Wilhelmsen, B. U. & Holthe, A. (Red). (2010). *Måltider og fysisk aktivitet i barnehagen- barnehagen som arena for folkehelsearbeid*. Oslo: Universitetsforlaget.

8.0 VEDLEGG

8.1 Intervjuguide

Problemstillingen min er hvordan ivaretar pedagogisk leder de positive aspektene med risikofylt lek på en trygg måte for barna i barnehagen?

Formålet med intervjuet er å høre hva pedagogiske ledere mener er de positive aspektene med risikofylt lek, og hvordan tryggheten til barna kan bli ivaretatt i utfoldelse av risikofylt lek.

1. Bakgrunn

Alder?

Hvilken utdanning har du?

Hvilken stilling har du i barnehagen?

Hvilken profil er det på barnehagen?

2. Risikofylt lek

Hva legger du i begrepet risikofylt lek?

Hva mener du er de positive aspektene ved risikofylt lek?

3. Barnehagens uteområde

På hvilke måter tilbyr uteområdet muligheter for risikofylt lek?

Hvilke risikovurderinger er gjort i uteområdet av barnehagen for å bedre tryggheten til barna?

4. Pedagogisk leder

Hvordan forholder de andre i personalet seg til risikofylt lek? Grensesetting, risikovurdering

Er det pedagogisk leder som setter begrensninger/tilrettelegger for risikofylt lek? Lover, regler

5. Trygghet

Hva legger du bak begrepet trygghet i forhold til barns risikofylt lek?

Hvilke sikkerhetstiltak har barnehagen innført for å unngå at barna skader seg i uteområdet?

Uskrevne/nedskrevne regler rundt risikoer til barnas lek?

Hvordan vil du ivareta den risikofylte leken, samtidig som tryggheten er ivaretatt?